

W świecie wartości – scenariusz zajęć do wykorzystania przez wychowawców świetlic oraz nauczycieli zainteresowanych tematyką zajęć

Temat: Co to takiego jest mądrość?

Autor: Anna Bentyn

Adresaci: uczniowie szkoły podstawowej - wiek jest bez znaczenia

Cel ogólny:

- rozwijanie wrażliwości, wyobraźni i kreatywności uczniów.

Cele szczegółowe: Uczeń:

- dokonuje refleksji nad osobistym rozumieniem pojęcia mądrości,
- tworzy kaligram prezentujący ideę mądrości,
- uczestniczy w odczytywaniu znaczeń kaligramów.

Metody i techniki pracy:

skojarzenia; kaligram; rundka

Forma pracy:

praca indywidualna oraz praca w grupach

Środki dydaktyczne:

kreda, tablica, kartki A4 dla każdego ucznia, kredki, sznurek, spinacze (po 2 na każdy rysunek).

Przebieg zajęć:

1. Czynności organizacyjne:
Nauczyciel wita uczniów. Wprowadza cele zajęć.
2. Ćwiczenie wprowadzające w temat:
Nauczyciel prosi uczniów o podanie skojarzeń ze słowem MĄDROŚĆ. Stara się, by każdy uczeń się wypowiedział. Lista skojarzeń zostaje zapisana na planszy (tablicy).
3. Nauczyciel wprowadza pojęcie kaligramu. Po wyjaśnieniach prosi uczniów by stworzyli własne rysunki pojęcia MĄDROŚĆ. Każdy przez 20 minut pracuje w ciszy. Następnie ukończone kaligramy zostaną zamieszczone na wspólnej wystawie.

4. Po ok. 20 minutach nauczyciel wiesza ukończone kaligrama na sznurku, mocując je spinaczami i prosi uczniów, by uważnie przyjrzeni się pracom kolegów i koleżanek.
5. Nauczyciel wraz z uczniami podsumowuje kaligrama. Może to mieć formę krótkiego opowiadania twórcy o tym co przedstawia jego rysunek. Ta forma jest właściwa dla grup w których uczniowie czują się bezpiecznie i jest ich niewielu. W przypadku większej grupy można przeprowadzić zbiorcze podsumowanie poprzez pytania. Przykładowe pytania służące podsumowaniu:
 - Które elementy pojawiły się najczęściej? Jak sądzicie – dlaczego?
 - Z jakich kolorów najczęściej korzystano? Z jakich – najrzadziej? Z czego to mogło wynikać?
 - Który rysunek uważacie za najweselszy? Najsmutniejszy? Najciekawszy? Nietypowy? Z czego to wynika?
 - Czego dowiedzieliśmy się o mądrości z tych rysunków?
6. Rundka na koniec zajęć. Uczniowie kończą zdanie: *Gdybym rysował/a mądrość kolejny raz....*
7. Nauczyciel dziękuje uczniom za wykonane kaligrama oraz refleksje.

Bibliografia:

1. Diduszko H., Piłat R., Myśli na podium. Materiały pomocnicze do programu „Filozoficzne dociekania z dziećmi i młodzieżą” (temat: sport). Wyd.: Stowarzyszenie Edukacji Filozoficznej „Phronesis” i Fundacja Centrum Edukacji Olimpijskiej, Warszawa 2004
2. Nęcka E., Orzechowski J., Słabosz Aleksandra, Szymura B., Trening twórczości, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne 2005
3. <https://sjp.pwn.pl/slowniki/kaligram.html>

KALIGRAM

To połączenie słowa i obrazu.

Kaligramem jest najczęściej:

- graficzna prezentacja słowa o które nam chodzi;
- krótki wiersz przybierający kształt słowa które opisuje.

Ważne w nim jest wszystko: kształty liter, ich wielkość i barwa, to czy są ze sobą połączone, czy znajdują się osobno. Każdy szczegół kaligramu może mieć znaczenie.

Dzieci pracują spontanicznie starając się przekazać w rysunku maksimum swej wiedzy i wyobrażeń na temat danego pojęcia.

Integralną częścią ćwiczenia jest „odczytywanie” kaligramów. Uczestnicy zajęć mogą wymienić się swoimi pracami i „czytać” znaczenia, które próbowali przedstawić inni.

Ćwiczenie pozwala na budowanie twórczej wrażliwości, daje okazję do odkrywania intencji innych i porównania swojej koncepcji z cudzymi. Powinno przebiegać w atmosferze życzliwej otwartości. Nie uda się w klasie, gdzie na porządku dziennym są wzajemne złośliwości. W sytuacji, gdy nie jesteśmy pewni, jak zachowają się uczniowie, lepiej poprzestać na „odczytywaniu” własnych kaligramów.

Przykłady kaligramów (zaczepnięto z czasopisma dzieci „Filozofik”):

STRACH – MODA – SPORT - UCZUCIA

